

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

DIEGHIEGAIDOLU

ديجيجادو

Հրատարակւոյին Գահիրէի ՀԲԸՄ-ի

نشرة جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

<p>ԽՄԲԱԳԻՐ
Շաքէ Մարգարեան</p> <p>ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԽՈՐՀՐԱՏՈՒ
Պերճ Թերզեան</p> <p>ՍՐԲԱԳՐԻՉ
ՎԵՐՍՏՈՒԳԻՉ
Անայիս Ճիգմեճեան</p> <p>ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ
ՁԵՒԱԽՐՈՒՄ
Շահէ Լուսարարեան</p> <p>ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ
ՇԱՐՈՒՄԾԸ
Շաքէ Մարգարեան
Վարդուիի Արթինեան</p> <p>ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Nubar Printing Press</p> <p>Թիւ 69 Նոր Շրջան
ՇՈՎՏԵՄԲԵՐ 2013</p> <p>Գահիրեի ՀԲԸՄ-ի
Խորհրդուն հետեւեցէք
www.agbuegypt.com
կայքէջով</p> | <p>ՄԱՇՏՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆ ԱՌԵՂԾՈՒՄԾԸ 1
<i>Նշան Որբերեան</i>
<i>Յապաւումներով արեւմտահայերէնի վերածեց՝ Շաքէ Մարգարեան</i></p> <p>ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅԱՆՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ 2
<i>Հարցազրոյց Տիկին Աննա Տոլապճեան-Թրայեանի հետ</i>
<i>Վարեց՝ Շաքէ Մարգարեան</i></p> <p>ԳԱՀԻՐԵԻ ՀԲԸՄ-Ը ՀԱՅԵՐԵՆԻ ՀԱՄԱՅԱՆՑԱՅԻՆ
ՂԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐ ԿԸ ՄԵԿՆԱՐԿԷ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԵՋ 5
<i>ՀԲԸՄ-ի կայքէջէն քաղեց՝ Անայիս Ճիգմեճեան</i></p> <p>ՍՓԻՈՔԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ԿԱՊՈՂ
ՀՆԳԱՄԵԱՅ ԿԱՄՈՐՁԸ 6
<i>«Տ»</i></p> <p>ՊԵՐՃ ԹԵՐԶԵԱՆ ԿԸ ՊԱՐԳԵՒՏԱՐՈՒԻ
«ՄԱՅՐԵՆԻԻ ԴԵՄՊԱՆ» ՄԵՏԱԼՈՎ 8
<i>«Տ»</i></p> <p><i>Անգլիահայ Զրոնիկ</i>
«ԾԱՂԿԱՔԱՂ ՄԸ ԵՐԵՐՈՒՆԻԷՆ»
Հեղինակ՝ Տոքթ. Անդրեաս Ծուլիկեան 9
<i>Երուանդ Ազատեան, «ԱԶԳ» օրաթերթ</i></p> <p>ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ ՄԵՋ «ԱՆԱՏՈԼԻԱ, ՈՒՐԱՐՏՈՒՆ»
ՓՈԽԱՐԻՆԵԼՈՒ ԵԿԱԾ Է «ՀՆԱԳՈՅՆ ԹՈՒՐՔԻԱ» ԱՆՈՒՆԸ 11
<i>«Օրեր», 17 Յուլիս, 2013</i>
<i>Արեւմտահայերէնի վերածեց՝ Շաքէ Մարգարեան</i></p> <p>«ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ՍԱՐՈՒԽԱՆ» DVD-ԻՆ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԵԼԻՈՊՈԼՍՈՅ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԷՆ ՆԵՐՍ 12
<i>Սօսի Ներքետեան-Յակոբեան</i></p> <p>ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ՍԱՐՈՒԽԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ
115-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ ՑՈՒՑԱԴՐԱՂԵՍ-ՎԱՃԱՈՔ 13
<i>Արա Ահարոնեան</i></p> <p>ԳԱՀԻՐԵԻ ՀԲԸՄ-Ի «ԾԻԱԾԱՆ» ՄԱՆԿԱԿԱՆ
ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԸ Կ'ԱՅՑԵԼԷ ԶԻՏՉԱՆԻԱ 14
<i>ՀԲԸՄ-ի կայքէջէն քաղեց՝ Անայիս Ճիգմեճեան</i></p> <p>ՀԲԸՄ-Ի ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ «ԽՕՍՆԱԿ»Ի ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԸ
ՍՈՒՐԻՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՏԵՆԱՊԵՏ
ՊԱՐՈՆ ՆԵՐՍԵՍ ՆԵՐՍՈՅԵԱՆԻ ՀԵՏ 15</p> <p>ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՏՐԱԿԻ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ԳԱՐՏՆԻՔԸ ԲԱՅԱՅԱՅՏԵԼՈՒ
ՓՈՐՁ ԱՐԱՔԱԿԱՆ ՀԵՌՈՒՍԱԿԱՅԱՆԻ ՄԸ ԿՈՂՄԷ 21
<i>Քաղեց՝ Շաքէ Մարգարեան</i></p> <p>ՀԵԼԻՈՊՈԼՍՈՅ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ 2013-Ի ՊԱՍՔԷԹ
ՊՈԼԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ 23
<i>Սօսի Ներքետեան-Յակոբեան</i></p> |
|---|---|

ՄԱՇՏՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆ ԱՌԵՂԾՈՒԱԾԸ

Մաշտոցի յոբելեանները միշտ նշուած են համազգային հանդիսաւորութեամբ, փորձելով (սակայն երբեք չկարենալով) անոր վաստակի արժանին լիարժեք հատուցել, որովհետեւ դժուար է Անոր մեծութիւնը ամբողջովին ընդգրկել: Մաշտոցեան յոբելեաններու առիթով, կրկին կ'անդրադառնանք որ Մաշտոցը միշտ հետերնիս է՝ գրելու թէ՛ կարդալու, մեր մշակոյթին հետ առնչուելու թէ՛ մեր լեզուի յարատեւման ամենօրեայ պայքարի պահերուն: Երբ կը խորհինք աշխարհի ժողովուրդներու պատմութեան մէջ մեր տեսակի ներկայութիւնը պահպանելու մասին, մեր խոհերը կ'երկարին դէպի Ան, դէպի մեր լինելութեան Ոսկեդարի ակունքները:

Մաշտոցի ծննդեան 1650-ամեակին առիթով, կրկին մեր խոկումներն ու մտորումները կը մղեն մեզ խոնարհումի, ի գիահատումն անոր կատարած այն մեծ գործին, որ կը բնորոշէ Մաշտոցը՝ որպէս հայ ժողովուրդի ինքնագիտակցութիւնը արթնցնող սերմնացանի մը եւ ինքնութեան յետագայ պահպանման պայքարը ուղղորդողի մը: Յիշել Մաշտոցը՝ կը նշանակէ յիշել գրաստեղծումը, որ մեր ժողովուրդին համար նոյնացաւ ազգակերտում կոչուող երեւոյթին հետ:

Մեր պատմահայր Մովսէս Խորենացին գրած է թէ երկար դեգերումներէ, հեթանոս մատենաներ գտնելու համար փնտռողներէ՝ «բայց շահ չգտնելէ» յետոյ, գրաստեղծման պահը Մաշտոցին կը շնորհուի Աստուածային տեսիլքով մը եւ Աստուծոյ թաթին երեւոյթով. «Եւ տեսնում է ոչ երազ քնի մէջ, ոչ տեսիլք արթնութեան մէջ, այլ սրտի գործարանում նրա հոգու աչքերին երեւում է աջ ձեռքի թաթ՝ քարի վրայ գրելիս... Եւ ոչ միայն երեւաց, այլեւ բոլոր հանգամանքները (այսինքն՝ գիրերը) նրա մտքում հաւաքուեցին՝ ինչպէս մի ամառում: Եւ աղօթքից վեր կենալով ստեղծեց մեր նշանագրերը»:

Անոր ստեղծած հայոց լիակատար նոր այբուբենը, իր կատարելութեան ու կատարեալ ինքնատպութեան շնորհիւ, հին մատե-

նագրութեան մէջ համարուած է աշխարհի առաջին ա՛յն վեց նախաստեղծ այբուբեններէն մէկը, որոնք եղած են բոլորովին ինքնուրոյն եւ ուրիշներէ առնուած չեն: Ասոնք են՝ Աքքատի (բաբելա-ասորականը, փիւնիկեանը), եգիպտականը, եբրայականը, յունականը, լատինականը եւ մաշտոցեան հայկական այբուբենը: Հետաքրքրական է, որ հնադարեան մատենագիրներու համոզումով, աշխարհի այբուբեններէն աստուածային ծագում ունին միայն երկուքը՝ հրեականը (Մովսէսի բերած աստուածային պատուիրաններու տախտակը) եւ Մաշտոցի ստեղծածը՝ «Աստուծոյ թաթ»ի տեսիլքային միջնորդութեամբ: Տարբերութիւնն այն էր որ հրեաները թշնամաբար դիմաւորեցին եւ կոտորեցին Մովսէսի տախտակը, իսկ հայերը՝ թագաւորէն ու կաթողիկոսէն մինչեւ ռամիկ ժողովուրդը, ցնծութեամբ դիմաւորեցին Մաշտոցը:

-Մաշտոցի ստեղծած այբուբենը, ուղղագրական կարեւոր կանոններու սահմանումը եւ լեզուա-քերականական դրուածքը, այնքան կատարեալ էին, որ դարերու ընթացքին փոփոխման ենթարկելու կարիքը չզգացուեցաւ:

-Մաշտոցը այն լուսաւոր հանճարն էր, որ հանդիսացաւ քրիստոնեական դարաշրջանի հայոց ազգի նոր գիրի ու դպրութեան ստեղծողը, առաջին այբբենարանի հեղինակը, առաջին ուսուցիչը եւ առաջին թարգմանիչը:

- Մաշտոցը նաեւ առաջինն էր, որ միայնակ կրցաւ ամբողջապէս ուսումնասիրել լեզուներու մէջ իր բարդ իւրայատկութեամբ յայտնի հայերէնի հնչիւնաբանութիւնը եւ հիմնովին համակարգել մեր լեզուի բաղաձայն եւ ձայնաւոր հնչական կազմը:

- Մաշտոցը խորամուխ եղաւ հայ տոհմիկ երգարուեստի նուրբ ծալքերուն եւ ստեղծելով հոգեւոր շարականներ՝ սկզբնաւորեց 5-րդ դարու մեր միջնադարեան հոգեւոր երաժշտութիւնը:

-Սակայն, Մաշտոց նախ եւ առաջ քաղաքագետ գործիչ մըն էր: Երկրի պատմութեան խառնակ ժամանակներուն, ազգա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՑԱՆՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՑԱՆՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ (ՀՀՀ) Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան հեռակայ Նորագոյն ուսումնական հաստատութիւն մըն է: Այս տարի ՀՀՀ-ի Եգիպտոսի Ներկայացուցչութեան կցորդ նշանակուած է Եգիպտահայ Տիկին Աննա Տոլապճեան-Թրայեան, որ սիրով պատասխանեց մեր հարցումներուն:

Հ - Ե՞րբ եւ ինչպե՞ս սկիզբ առած է Հայկական Համացանցային Համալսարանը:

Պ - Սփիւռքահայութիւնը միշտ ալ ձգտած է հայեցի կրթութիւն ջամբել տարբեր միջոցներով: Նոյնիսկ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ (ուր բազմաթիւ հայկական դպրոցներ կը գործեն), միշտ ալ կարիքը զգացուած է տարբեր միջոցներով տալ այդ կրթութիւնը, որպէսզի ան գրաւիչ ըլլայ՝ մանաւանդ երիտասարդ սերունդին համար:

Հայկական Համացանցային Համալսարանը (ՀՀՀ) սկիզբ առաւ, երբ մօտաւորապէս տասը տարի առաջ, համակարգիչի քանի մը մասնագէտներ միանալով՝ երեխաներու ուսուցման հետ կապուած նոր ծրագիր մը մշակեցին, զոր իրենց զաւակներէն փոքր խումբի մը հետ փորձարկեցին: Անոնք նկատեցին թէ դասաւանդութեան այդ ձեւը որքան հաճելի էր իրենց զաւակներուն եւ որքան յաջող էր արդիւնքը. այնքան որ երեխաները ցանկութիւն յայտնեցին շարունակելու, բայց առաջին ծրագիրը կարճ էր: Այդպէս սկսաւ ուսուցման այս ծրագիրը, որուն հիմնադիր նախագահն է Երուանդ Զօրեան եւ ինքն է այս կարեւոր ծրագրին մտայղացողը:

Ուրեմն, ՀՀՀ-ի ծրագիրը ծնունդ առաւ 2004-ին՝ Ամերիկայի մէջ, ԶԲԸՄ-ի Սիլիքըն Վալի-ի մասնաճիւղին կողմէ (Սիլիքըն Վալի յատուկ տեխնոլոգիաներու քաղաք մըն է, ուր տարբեր ընկերութիւններ կեդրոնացած կը գործեն եւ Երուանդ Զօրեան Սիլիքըն Վալի-ի Սինոփսիս ընկերութեան ղեկավարներէն է ու մեծ համբաւ ձեռք բերած մասնագէտ

մը՝ իր ասպարեզին մէջ):

Հ - Այսինքն 2004 թուականէ՞ն ՀՀՀ-ն սկսած է իր գործունէութիւնը հանրութեան համար:

Պ - Այո՛: Ծրագիրը ստեղծուեցաւ, աշխատանքները սկսան, սակայն նիւթական լուծելի խնդիրներ կային եւ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչութիւնը սիրով յանձն առաւ ֆինանսաւորումը: 2004-էն սկսաւ դասաւանդութիւններու մշակումը՝ իբրեւ միջոց եւ լուծում կրթական նոր ծրագրի մը, դիմագրաւելու Սփիւռքի ժամանակակից կրթական խնդիրները եւ բաւարարելու այսօրուան ուսանողին պահանջները:

Սակայն, ՀՀՀ-ի պաշտօնական բացումը կատարուեցաւ 2009 թուականին: ԱՄՆ-էն յետոյ, առաջին ներկայացուցչութիւնը գործել սկսաւ Երեւանի մէջ եւ ապա բոլոր՝ ուսուցիչներով, աշխատողներով եւ մասնագէտներով հանդերձ, ՀՀՀ-ի կեդրոնը հաստատուեցաւ Երեւան՝ Ալեք Մանուկեան կեդրոնին մէջ: Ծրագրին ճարտարագիտական բազմակողմանի մշակումը կ'իրագործուի Երեւանի Պետական Համալսարանի Կրթութեան եւ Հետազօտութեան Տեղեկատուական ճարտարագիտութեան Կեդրոնի երիտասարդ գիտնականներու եւ ծրագրաւորողներու համագործակցութեամբ՝ նոր միտքերով, նոր գաղափարներով:

Սկզբնական գաղափարը այն էր որ ԶԲԸՄ-ը հոգայ բոլոր ծախսերը, բայց պարզ դարձաւ որ ծախսերը բաւական շատ են, ուստի որոշուեցաւ խորհրդանշական սակ մը սահմանել, եւ մինչեւ այսօր ալ այդ սակերը

խորհրդանշական են: Այսինքն, սկզբնական տարբերակը՝ 1-2 կիսամեակ անվճար էր, իսկ յետոյ արդեն անցան վճարովի տարբերակին: Սակայն, Համալսարանը եզիպտոսեն դիմող ուսանողներուն համար սահմանած է 25% մասնաւոր զեղչ մը: Ասկէ զատ, Գահիրէի ՀԲԸՄ-ը եզիպտահայ դիմորդներուն համար սահմանած է 50% յաւելեալ զեղչ մը:

Հ - Ի՞նչ բաժիններ, դասընթացքներ կ'ընդգրկէ համալսարանը:

Պ - Համալսարանի ուսումը հիմնական երեք բաժիններ կ'ընդգրկէ.

ա - Լեզու

բ - Հայոց Պատմութիւն

գ - Հայկական մշակոյթ

Ատոնցմէ իւրաքանչիւրը իր կարգին տարբեր ենթաբաժիններ ունի: Օրինակ՝ հայերէնը երկու տարբերակները կը ներառեն՝ արեւելահայերէն եւ արեւմտահայերէն (4 աստիճաններով նախատեսուած՝ սկսնակներէն մինչեւ գիտական աստիճաններու համար): Ուել մէկը կրնայ սորվիլ մեր լեզուն, նոյնիսկ եթէ բնաւ չի տիրապետեր անոր: Կրնայ առանց քննութիւն յանձնելու սկսիլ դասերը, սկսնակներուն համար նախատեսուած ծրագիրով եւ շարունակելով աւելի բարձր մակարդակներու հասնիլ ու աւարտել: Հայերէնի դասաւանդումը կը կիրարկուի հայերէնով, անգլերէնով, ֆրանսերէնով, ռուսերէնով, սպաներէնով, թրքերէնով եւ յառաջիկային նաեւ արաբերէնով:

Հայկական Մշակոյթ բաժինը կ'ընդգրկէ դասաւանդումը ճարտարապետութեան եւ երաժշտութեան: Շուտով կը դասաւանդուին նաեւ գրականութիւն, գեղարուեստ (նկարչութիւն-քանդակագործութիւն, գորգագործութիւն, լուսանկարչութիւն, խաչքարերու գիտութիւն եւ այլն):

Համալսարանի նորութիւններէն է ճատրակի անվճար դասաւանդումը, զոր կ'իրականացնեն հայկական ճատրակի հռչակաւոր վարպետներ, ճատրակի աշխարհի ախոյեաններ: Բոլորը գիտեն թէ Հայաստանի մէջ որքան կարելոր տեղ կը զբաղեցնէ մարզական խաղաձեւերու արքան՝ ճատ-

րակը:

Հ - Որքա՞ն է դասընթացքներու տեւողութիւնը:

Պ - Իւրաքանչիւր դասընթացք կ'իրականացուի 9 շաբթուան ընթացքին, ներառեալ նախապատրաստական շաբաթը: Իւրաքանչիւր շաբաթ ուսանողը կ'աշխատի իրեն յարմար ժամերուն եւ կրնայ համացանցային հանդիպումներ ունենալ իր ուսուցիչին հետ: Ուրեմն, նախապատրաստական շաբաթէն յետոյ, 1-8 շաբաթներու ընթացքին, դասընթացքներուն զուգահեռ կ'ըլլան ստուգումներ եւ պարզ քննութիւններ, 4-րդ շաբաթը տեղի կ'ունենայ կիսամեակի քննութիւն, իսկ 8-րդ շաբաթը՝ աւարտական քննութիւն:

Հ - Ինչպե՞ս կը կիրարկուի ուսուցումը:

Պ - Գլխաւոր ծրագիրը կազմուած է երկու ենթածրագիրներէ. կանոնաւոր եւ խառն: Կանոնաւորին մէջ կ'ընդգրկուին՝ սովորական եւ ունկնդիր ուսանողներ:

Սովորական ծրագրի ուսանողները վարկանիշ կը ստանան ամբողջ դասընթացքը յաջողութեամբ աւարտելէ յետոյ, իսկ աստիճան կը ստանան աւարտական քննութիւններ յանձնելէ ետք:

Իսկ ունկնդիր ուսանողները դասերուն կը հետեւին որոշ մասնակցութեամբ՝ առանց վարկանիշեր ստանալու, փոխանցումներու, քննութիւններու ու աստիճան ձեռք բերելու:

Խառն ուսուցման ուսանողները կ'առաջնորդուին տեղական ուսուցիչով եւ կը հանդիպին առցանց հրահանգիչին հետ:

Սովորական ուսանողները կ'ուղղորդուին շաբաթական մալթիմետիա դասերով, որոնք կը ներառեն բնագիր, ձայն, նկարներ եւ տեսանիւթեր: Ուսանողներուն կը տրամադրուին նաեւ ծրագիր, օրագիր, դասացուցակ, խաղեր եւ ուսուցողական գործիքներ, յանձնարարութիւններու արկղեր եւ խնդիրներ: Ուսանողները պարբերաբար կապ կ'ունենան եւ սերտ յարաբերութիւն-

ներ կը հաստատեն իրենց ուսուցիչներուն եւ դասընկերներուն հետ՝ արագ հաղորդագրութիւններու եւ տեսալսողական հաղորդակցութիւններու միջոցով:

3 - Որո՞նք կրնան արձանագրուիլ համալսարանին. տարիքային կամ որեւէ այլ սահմանափակումներ կա՞ն:

Պ - ՀՀՀ-ն անխտիր համապարփակ հայկական կրթութիւն կու տայ աշխարհի տարբեր ծագերը գտնուող դիմորդներուն՝ անկախ տարիքէ, բնակութեան վայրէ եւ գիտելիքներու մակարդակէ: ՀՀՀ-ն կ'օժանդակէ այն անհատներուն, որոնք չեն կրնար մասնակցիլ ամենօրեայ հայկական դասընթացքներու:

Արդէն 65 տարբեր երկիրներէ՝ 14-էն մինչեւ 81 տարեկան, 3000 ուսանողներ ներգրաւուած են համալսարանին մէջ: Եգիպտոսէն ցարդ 17 ուսանող ունեցած ենք:

3 - Ե՞րբ պիտի սկսի յաջորդ ուսումնական շրջանը:

Պ - Յաջորդ ուսումնական շրջանը պիտի սկսի 13 Յունուար 2014-ին եւ պիտի աւարտի 18 Մարտին:

Համալսարանի յաջորդ ուսումնական շրջանին արձանագրուելու եւ յաւելեալ տեղեկութիւններու համար կրնաք այցելել www.AVC-AGBU.org կայքէջը:

3 - Ի՞նչ է ՀՀՀ-ին նպատակը: Ի՞նչ վարկանիշ կը տրամադրէ ան:

Պ - ՀՀՀ-ն մէկ նպատակ ունի՝ յաղթահարել կրթական այն բոլոր խոչընդոտները, զորս

տասնամեակներ շարունակ մտահոգած են սփիւռքահայութիւնը եւ այդ պատճառով կրթութեան բնագաւառին լիարժէք իր նուիրումը կ'իրականացնէ հիմնովին նոր եւ արդիական մօտեցումով:

Հեռակայ ուսուցման այս ծրագիրը, աշխարհի տարբեր ծագերէ մասնակցիլ փափաքողներուն գիտելիքները հարստացնելէ զատ, զիրենք հաղորդակից կը դարձնէ աւանդական հայկական կրթական համակարգին, ժամանակակից կրթական միջոցներով:

Միաժամանակ, ներկայիս համացանցային կրթութեան վերջին զարգացումներուն զուգընթաց, ՀՀՀ-ի նպատակն է նաեւ ստեղծել համացանցային համայնք մը, որ կրնայ մշակութային կրթութեան կողքին, իրարու հաղորդակից դարձնել աշխարհի տարբեր երկիրներու մէջ սփռուած հայ եւ օտար ուսանողները:

Ինչ կը վերաբերի վարկանիշին, ուսանողները մասնակցելով ՀՀՀ-ի դասընթացքներուն, իւրաքանչիւր դասանիւթի համար կրնան կետեր հաւաքել եւ հաւաստագիր մը ստանալ: Այդ հաւաքուած կետերը կրնան փոխանցուիլ աշխարհի տարբեր համալսարաններ եւ կրթական հաստատութիւններ:

Շնորհակալութիւն այս հետաքրքրական հարցազրոյցին եւ կարեւոր տեղեկութիւններուն համար: Բարեյաջող եւ անխափան երթ կը մաղթենք Ձեր յետագայ աշխատանքներուն:

Հարցազրոյցը վարեց՝ Շաքէ Մարգարեան

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀՐԸՄ-Ը ՀԱՅԵՐԷՆԻ ՀԱՄԱՑԱՆՑԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐ ԿԸ ՄԵԿՆԱՐԿԷ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Գործակցաբար ՀԲԸՄ-ի Հայկական Համացանցային Համալսարանին (ՀՀՀ) հետ, Գահիրեի ՀԲԸՄ-ը Եգիպտոսի մեջ մեկնարկեց ՀՀՀ-ի առցանց կրթությունը, նախապատրաստական հաւաքոյթ մը կազմակերպելով Շաբաթ, 21 Սեպտեմբեր 2013-ին, Հելիոպոլսոյ ՀԲԸՄ-ի Սաթենիկ Չագըր Մշակութային Կեդրոնին մէջ: Հանդիպումը վարեցին ՀՀՀ-ի Եգիպտոսի կցորդ՝ Աննա Տոլապճեան-Թրայեան եւ Գահիրեի մօտ ՀՀՀ-ի ներկայացուցիչ՝ Արփի Խաչերեան, որոնք տեղեկութիւններ տուին ՀՀՀ-ի դասընթացներուն մասին:

Երեկոյթին ներկայ էին Եգիպտահայոց Կաթողիկէ համայնքի առաջնորդ՝ Արիիապատիւ Գրիգոր Օգոստինոս Գուսան Եպիսկոպոսը, Եգիպտոսի մօտ ՀՀ Արտակարգ եւ Լիազօր դեսպան՝ Տոքթ. Արմէն Մելքոնեան, ինչպէս նաեւ հայ թէ օտար հետաքրքիր հոծ բազմութիւն մը:

Երեկոյթը սկսաւ Գահիրեի ՀԲԸՄ-ի Վարչութեան ատենապետ՝ Տոքթ. Վիգէն Ճիգմեճեանի բարի գալուստի խօսքով. ան ողջունելէ յետոյ ներկաները, ծանրացաւ ՀԲԸՄ-ի այս ծրագրին կարեւորութեան վրայ եւ շեշտեց թէ Միութեան գլխաւոր նպատակներէն մէկն է մեր համայնքէն ներս պահել, պահպանել հայ լեզուն եւ տարածել հայկական մշակոյթը:

Ապա խօսք առաւ ՀՀՀ-ի Եգիպտոսի կցորդ Տիկին Աննա Տոլապճեան-Թրայեանը, որ «Power point» ներկայացման ընդմէջէն, մանրամասնօրէն ներկայացուց վերո-

յիշեալ դասընթացներուն կարեւորութիւնները եւ մասնակցութեան պայմանները: Տոքթ. Արփի Խաչերեան շարունակեց ներկայացումը՝ բացատրելով հայկական համացանցային դասընթացներուն եւ ՀԲԸՄ-ի կայքէջի գործելակերպերը եւ արձանագրութեան եղանակը: Ներկայացման պսակումը եղաւ տեսերիզի վրայ արձանագրուած ՀԲԸՄ-ի ՀՀՀ-ի հիմնադիր-նախագահ՝ Տոքթ. Երուանդ Չօրեանի ողջոյնի խօսքերը:

Ներկաներուն կողմէ եղած բազմաթիւ հարցումներուն գոհացում տրուելէ ետք, յաջորդաբար խօսք առին ՀԲԸՄ-ի Եգիպտոսի Շրջանակային Յանձնաժողովի ատենապետ՝ Տիար Պերճ Թերզեան, ինչպէս նաեւ Եգիպտոսի մօտ ՀՀ Արտակարգ եւ Լիազօր դեսպան՝ Տոքթ. Արմէն Մելքոնեան, որուն ելոյթով երեկոյթը հասաւ իր աւարտին:

ՀՀՀ-ը կը մատուցէ Հայերէնի, Հայոց Պատմութեան եւ Հայկական Մշակոյթի դասընթացներ, որոնց վրայ վերջերս աւելցաւ նաեւ ճատրակը: Բոլոր դասընթացները մատչելի են բազմաթիւ լեզուներով եւ զանազան մակարդակներով:

2013-ի աշնանային ուսումնական շրջանին համար՝ Հայերէնի, Հայոց Պատմութեան եւ Հայկական Մշակոյթի դասընթացներուն Եգիպտոսէն արձանագրուած են 11 հոգի:

*ՀԲԸՄ-ի կայքէջէն քաղեց՝
Անայիս Ճիգմեճեան*

ՍՓԻՒՌ-ԲԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ԿԱՊՈՂ ՀՆԳԱՄԵԱՅ ԿԱՄՈՒՐՋԸ

Հայաստանի Սփիւռքի Նախարարութիւնը վերջերս տօնախմբեց իր հիմնադրութեան 5-րդ տարեդարձը:

Սփիւռքի Նախարարութեան ստեղծումը անկախացած Հայաստանի Հանրապետութեան կարելորագոյն քայլերէն մէկը եղաւ, որուն շնորհիւ սփիւռքահայութիւնը անմիջական կապի մէջ մտաւ իր հայրենիքին հետ, լսեց իր ինքնութեան, իր դարաւոր արմատներուն կանչը, եւ զգաց որ ինքն ալ տէրն է Հայոց հողին:

Անցնող հինգ տարուան ընթացքին, Սփիւռքի Նախարարութիւնը՝ յիշատակութեան արժանի համահայկական կարելոր իր աշխատանքին շնորհիւ, Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւններու ծիածան-կամուրջը հանդիսացաւ բոլոր բնագաւառներէն ներս: Հայաստանի ամենաերիտասարդ Նախարարութիւնն այսօր դարձած է Երկիր մոլորակն ընդգրկող Սփիւռքի մեծ փորձառութիւն ունեցող կարելորագոյն օղակ մը, որուն աշխատանքներն ուղղուած են հայապահպանութեան, մշակոյթի եւ ազգային ոլորտներուն, մեր ազգի ընդհանուր բարեկեցութեան:

11 Հոկտեմբեր 2013-ին, Երեւանի մէջ Սփիւռքի Նախարարութեան 5-ամեայ գործունեութեան ամփոփումին նուիրուած միջոցառում մը կազմակերպուեցաւ, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին համահայկական կազմակերպութիւններ, Սփիւռքի Նախարարութեան գործընկեր կառոյցներ, հոգելոր դասի ներկայացուցիչներ, Հայաստան-Սփիւռք զարգացումին իրենց նպաստը բերած պետական, քաղաքական, հասարակական գործիչներ եւ մտաւորականներ:

Միջոցառումին մասնակցեցաւ նաեւ ՀՀ Նախագահ Սերժ Սարգսեան: Ան, շնորհաւորելով Սփիւռքի Նախարարութեան տարեդարձը, կարելորեց վերջինիս անցած ուղին, ձեռքբերումներն ու առաքելութիւնը

եւ յոյս յայտնեց որ յառաջիկային Նախարարութիւնը կեանքի կը կոչէ համահայկական իղձերու իրագործումին ուղղուած աւելի մեծ ծրագիրներ՝ Սփիւռքը հայ պահելու համազգային դժուարին առաքելութեան իրագործման ճանապարհին:

«Հինգ տարի առաջ Սփիւռք-Հայաստան կապերին նոր որակ հաղորդելու նպատակով ստեղծուեց պետական կառավարման այս մարմինը՝ Սփիւռքի Նախարարութիւնը, որի խնդիրն էր համագործակցելով մեր դիւանագիտական ծառայութեան, ասել է թէ՛ Արտաքին գործերի Նախարարութեան եւ սփիւռքեան կառոյցների հետ, նպաստել հայապահպանութեանը, օժանդակել հայրենադարձութեանն ու նպաստել Սփիւռքի ներուժի օգտագործմանը՝ ի շահ Հայաստանի Հանրապետութեան, ի շահ հայ ժողովրդի», - իր ելոյթին ընթացքին ըսաւ Նախագահը:

...«Սփիւռքի Նախարարութիւնը ոչ միայն կայացել է, այլեւ դարձել է զարգացող եւ հեռանկարային կառոյց, որը լծուած է հայութեան օրակարգային խնդիրների լուծմանը: Այս կառոյցն է այն շաղախը, որ կապում է Սփիւռքը Հայրենիքին, ամրացնում եւ ուղղորդում է այդ կապը», - ըսաւ Նախագահը:

Հանդիպման աւարտին, Սփիւռքի Նախարարութեան խումբ մը աշխատակիցներ եւ սփիւռքահայ գործիչներ՝ ՀՀ վարչապետի եւ ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան խրախուսական պարգևներու եւ շնորհակալագրերու արժանացան:

ՀՀ վարչապետի շնորհակալագրին արժանացան ՀԲԸՄ-ի Կեդրոնական Վարչութեան անդամ Վազգէն Եագուպեան եւ «Հաուըրտ Գարակեոզեան» Յիշատակի Ընկերակցութեան գործադիր տնօրէն՝ Տոքթ. Վարդան Պանտազեան:

Հայաստանի եւ Սփիւռքի միջեւ կապերն ամրապնդելու, բարեգործական եւ հասարակական գործունեութիւն ծաւալելու համար, «Փիւնիկ» Մարդկային Ռեսուրսներու

Չարգացման Համահայկական Հիմնադրամի հիմնադիր նախագահ, բարերար, գործարար Գաբրիել Չեմպերճին, Իտալիոյ Միլան քաղաքի հայկական համայնքի ՀՀ Սփիւռքի նախարարի խորհրդական Սարո Խուտավերտին եւ Իրաւաբանական Մասնագիտութիւններու Հայ-Ֆրանսական Ֆետերասիոնի համանախագահ, ՀՀ Փաստաբաններու պալատի պատուաւոր անդամ, գործարար, բարերար Ռեյմոնտ Եզեկէլեանը պարգևատրուեցան ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան «Պօղոս Նուպար» մետալով:

Սփիւռքի մէջ հայագիտութեան ոլորտէն ներս նշանակալի ներդրում ունենալու, Հայաստան-Սփիւռք հայագիտական գործակցութիւնը ամրապնդելու եւ զարգացումին նպաստելու, ինչպէս նաեւ հայ մշակոյթի, գրականութեան եւ արուեստի դարաւոր ավանդոյթները պահպանելու գործին մէջ իր ավանդը ունենալու համար, Համագգային Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան

Լիբանանի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Վաչէ Փափագեան արժանացաւ ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան եւ Վենետիկի Միսիթարեան Միաբանութեան «Յակոբ Մեղապարտ» համատեղ մետալին:

Հայաստան-Սփիւռք գործակցութեան զարգացմանը ծառայութիւններ մատուցելու, սերունդներու կրթութեան եւ դաստիարակութեան գործին մէջ ունեցած նշանակալի ներդրման համար Իտալիոյ Հայոց Միութեան նախագահ Պայքար Սվազլեան, ՀԲԸՄ-ի Եգիպտոսի Շրջանակային Յանձնաժողովի ատենապետ Պերճ Թերզեան, «Սուրիահայերու Հիմնախնդիրները Համակարգող Կեդրոն»ի նախագահ Լենա Հալաճեան եւ Ամմանի Ազգային Մարզական Միութեան ատենապետ Ներսէս Ներսէսեան պարգևատրուեցան ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան «Մայրենիի Դեսպան» մետալով:

«Տ»

→ շար. էջ 1-էն

ՄԱՇՏՈՅԻ ԳՈՐԾԻՆ ԱՌԵՂԾՈՒԱԾԸ

ձուլման իրական վտանգ ծագած էր եւ մէջտեղ դրուած էր երկրի ու եկեղեցւոյ ինքնութեան պահպանման գերիսնդիրը: Մաշտոցի լուսաւոր միտքը գտաւ ազգակործանումը կասեցնելու ամենաարդիւնատէ տարբերակը, այն է՝ պահպանել լեզուն՝ անոր ազգային գիր շնորհելու միջոցով: Ճիշդ կ'ըսուի թէ Մաշտոցի 36 զինուորները հայուն հասցուցին մինչեւ այսօրը:

Եւ ինչպէս ամէն անգամ, այսօր ալ, երբ մեր ազգային ինքնութեան կորուստի վտանգին առջեւ կը յայտնուինք, ազգովին պէտք է դիմենք փորձութեան պահուն մեր պատմութեամբ արդարացուած, ազգափրկիչ Մաշտոցեան դասին:

Ահա ասոնց մէջ կը գտնուի գիտնական եւ քաղաքագետ Մաշտոցը սրբացնելու փառքի յարատեւման գաղտնիքը: Մաշտոց ջախ վառեց՝ իր ժողովուրդը խաւարէն դեպի լոյս առաջնորդելու համար: Ան էր Մաշտոցի

գիրը. իսկ այդ գործը պահպանելն ու սերունդներուն որպէս ժառանգ փոխանցելը, մանաւանդ համաշխարհայնացման այս օրերուն՝ մե'ր գործն է: Ահա թէ ինչու, պարտաւոր ենք միշտ յիշել Մաշտոցի յիշատակին հանդէպ Պարոյր Սեւակի (եւ մեր) յանձնառութիւնը:

**Ու մենք փոքրերս ու Մեծդ մի օր
Հաւասարում ենք, դառնում աջակից,
Դու գործն ես արել, մենք յանձն ենք առել:
Տէր լինենք այդ յանձնառութեանը:**

Նշան Որբերեան

Հեղինակը անդամ է «Մեսրոպեան Ուխտ» Լեզուապահպանական Միութեան

Յապաւումներով արեւմտահայերէնի վերածեց՝ Շաքէ Մարգարեան

ՊԵՐՃ ԹԷՐԶԵԱՆ ԿԸ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԻ «ՄԱՅՐԵՆԻԻ ԴԵՍՊԱՆ» ՄԵՏԱԼՈՎ

Հոկտեմբեր 2013-ի ընթացքին ՀՀ Սփիւռքի Նախարարութեան հրաւերով Հայաստան մեկնեցաւ ՀԲԸՄ-ի Եգիպտոսի Շրջանակային Յանձնաժողովի ատենապետ Պերճ Թերզեան՝ ներկայ գտնուելու Սփիւռքի Նախարարութեան հիմնադրութեան 5-րդ տարեդարձին առիթով կազմակերպուած հանդիսութեան, ընկերակցութեամբ իր տիկնոջ: Այս առիթով, անոնք ներկայ գտնուեցան Հոկտեմբեր 11-ին Սփիւռքի Նախարարութեան կեդրոնին մէջ կայացած հանդիսութեան, ինչպէս նաեւ յաջորդ օրը՝ կէսօրին տեղի ունեցած պաշտօնական ճաշկերոյթին:

Այս զոյգ առիթներով բազմաթիւ հասարակական գործիչներ արժանացան նախագահական շքանշանի եւ Սփիւռքի Նախարարութեան կողմէ պարգեւատրուած զանազան մետալներու, որոնց շարքին Տիար Պերճ Թերզեան պարգեւատրուեցաւ Սփիւռքի Նախարարութեան «Մայրենիի Դեսպան» մետալով:

Տեր եւ Տիկին Պերճ Թերզեաններ ներկայ գտնուեցան նաեւ Հոկտեմբեր 15-ին Ալ. Սպենդիարեանի Անուան Օպերայի եւ Բալետի Թատրոնին մէջ կայացած ՀՀ Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի 70-ամեակին նուիրուած հանդիսաւոր նիստին, ինչպէս նաեւ որպէս ունկնդիր հետեւեցան Հայագիտական Միջազգային 2-րդ Համագումարին եռօրեայ նիստերուն (17-19 Հոկտեմբեր), որուն թեման էր «Հայագիտութիւնը եւ Արդի Ժամանակաշրջանի Մարտահրաւերները»:

«Տ»

Անգլիահայ Բրոնիկ
«ԾԱՂԿԱՔԱՂ ՄՐ ԵՐԵՐՈՆԻԷՆ»
Հեղինակ՝ Տոքթ. Անդրեաս Ծուլիկեան

Եգիպտահայ գաղութը պատմական նշանակալից դեր մը կատարած է Սփիւռքի կազմութեան մէջ: Իր փառքի օրերուն՝ միշտ ձեռք մեկնած է կազմուող այլ գաղութներուն, նիւթապէս ու գաղափարականօրէն սատարելով անոնց, իսկ եգիպտահայ համայնքի կազմալուծումէն ետք ալ՝ երիտասարդ թէ տարեց գործիչներ իրենց փորձառութիւնն ու ձիրքերը տարած են իրենց հետ, մատուցանելու հայկական այլ գաղութներուն:

Արդարեւ, եգիպտահայ գաղութին մէջ հասակ առած եւ ազգային դաստիարակութիւն ստացած բազմաթիւ երիտասարդներ, իրենց անձնական ասպարէզին կողքին, ղեկավար դերեր ստանձնեցին Աւստրալիոյ, Գանատայի, Բալիֆորնիոյ եւ այլ գաղութներու մէջ: Ինծի ծանօթ շատ մը եգիպտահայ երիտասարդներ օգտուելով Բարեգործականի կամ Եղիայեան ֆոնտի կրթաթոշակներէն՝ գացած եւ կորսուած են իրենց մասնագիտութեան շրջանակներուն մէջ, առանց սատարելու ազգային կեանքին: Սակայն, ուրիշ խումբ մըն ալ հաւատաւոր կերպով նուիրուած է ազգային կեանքին՝ աւելիով հատուցանելով իր վայելած բարիքները: Այս վերջին խումբին ամենէն փայլուն ներկայացուցիչներէն մէկը հանդիսացած է Տոքթ. Անդրեաս Ծուլիկեան, կատարելով անփոխարինելի դեր մը անգլիահայ գաղութի կեանքին մէջ:

Ես Տոքթ. Ծուլիկեանը ճանչցած եմ Գահիրէի մէջ եւ ապա պարբերաբար հանդիպած եմ իրեն Անգլիոյ եւ Ամերիկայի մէջ, ինչպէս նաեւ այլուր: Այդ պարբերական հանդիպումները, ինչպէս նաեւ պարագայական ընթերցումները Լոնտոնի «Երեբունի» պարբերականին մէջ լոյս տեսած իր յօդուածներուն, բնականաբար չէին կրնար ամբողջական պատկեր մը տալ իր բոլորանուէր ծառայութեան մասին: Ահա այդ բացը լրացնելու համար հրատարակուած է 350 էջերու վրայ տարածուող գիրք մը՝ «Ծաղկաքաղ Մը Երեբունիէն» վերնագրով, հանգուցեալ բժիշկին երկու եղբայրներուն՝ Տիգրանի եւ Յակոբի գուրգուրոտ ջանքերով:

«Երեբունի» երկշաբաթաթերթը հրատարակուած է Լոնտոնի Թեքէեան Մշակութային Միութեան կողմէ 1980-էն մինչեւ 1996, խմբագրութեամբ Տոքթ. Անդրեաս Ծուլիկեանի: Ան մասնագիտութեամբ եղած է ոսկրաբան վիրաբոյժ եւ հակառակ իր բժշկական ծանրաբեռն պատասխանատուութեանց՝ անխախտ հետեւողակա-

նութեամբ հրատարակած է «Երեբունի»-ն գրեթէ արհեստավարժ մակարդակով:

Միայն թերթին անխափան եւ բովանդակալից հրատարակութիւնը, արդէն բաւարար պիտի ըլլար երկիւղածութեամբ խոնարհելու հանգուցեալ բժիշկին յիշատակին առջեւ, սակայն ան իր խօսքին միացուցած է նաեւ գործը՝ ղեկավար պաշտօններ ստանձնելով ՌԱԿ-ի, ԹԵԷԵԱՆԻ, Բարեգործականի եւ եկեղեցւոյ կազմերէն ներս:

Ան իր ինքնակենսագրութեան մէջ ամբողջական կերպով կ'ամփոփէ այն մղիչ ուժերը, որոնք զինք առաջնորդած են ազգային ծառայութեան: Արդարեւ ան կ'ըսէ.- «Բնաւորութեամբ եղած եմ յարատեւող եւ սկզբունքային, նաեւ գաղափարապաշտ, բայց գործնական նկարագրով անձնաւորութիւն մը: Եթէ հաւատացած եմ գաղափարախօսութեան մը կամ սկզբունքի մը, ամբողջ էութեամբ յարած եմ այդ գաղափարախօսութեան եւ աշխատած եմ անոր յաջողութեան եւ իրականացման ի նպաստ, անշուշտ կարողութիւններուս սահմանին մէջ»:

Ընթերցողը կարդալով գիրքին մէջ ամփոփուած խմբագրականները, լրատու էջերն ու ճառերը, ամբողջական պատկերը կ'ունենայ այդ տարիներու լոնտոնահայ կեանքին - Ապրիլ 24, Խորհրդային Հայաստանի 60-ամեակ, քաղաքական անցուդարձեր, ներգաղութային պայքարներ՝ առանցքը կը կազմեն այս հատորին: Այդ պատճառով ալ՝ կարելի է գայն բնորոշել իբրեւ քրոնիկագրութիւն լոնտոնահայ կեանքի:

Հեղինակը, ոչ միայն կ'ընծայէ իր անձնական համոզումները, այլ նաեւ կը ցուցնէ իր պատկանած կազմակերպութեան կեցուածքն ու գաղափարականը՝ բոլոր էական ազգային հարցերու նկատմամբ:

Իր պատասխանատուութեանց բերումով Տոքթ. Ծուլիկեան նաեւ մասնակցած է ազգային բանավեճերու՝ սակայն իրեն յատուկ զսպուածութեամբ եւ իմաստութեամբ:

Հատորին վերջին մասին մէջ զետեղուած են անգլերէն գրութիւնները, որոնք հայ գաղութին եւ ազգային հարցերուն վերաբերելով հանդերձ՝ ուղղուած են անգլիական մամուլի կեդրոններուն եւ պետական շրջաններուն. անոնք կ'ընդգրկեն այն գրութիւնները, ուր դիմումներ կատարուած են Հայկական Յեղասպանութեան ու Հայ Դատին ճանաչման ի խնդիր: Այդ դիմումներուն դիմաց զետեղուած են նաեւ մամուլի, հեռուստացոյցի, վարչապետարանի կողմէ տրուած պատասխանները, ուր անգլիական սառնասրտութեամբ անգամ մը եւս կ'ոտնակոխուին արիւնոտ հայկական դատն ու պատմական ճշմարտութիւնները:

Տոքթ. Անդրեաս Ծուլիկեան իր ասպարեզին մէջ բուժած է բազմահազար հիւանդներ, սակայն անբուժելի հիւանդութիւն մը զինք զգետնեց վաղահասօրէն: Ներկայ հատորը վկայութիւնն է իր անկորնչելի ծառայութեան եւ գաղափարական նուիրումին, հատոր՝ զոր իր հարազատ եղբայրները կ'ընծայեն ընթերցող հասարակութեան:

Հատորին ընթերցումը միայն յարգանք ու հիացում կը ներշնչէ Տոքթ. Անդրեաս Ծուլիկեանի օրինակելի կեանքին ու յիշատակին հանդէպ:

*Երուանդ Ազատեան
«ԱԶԳ» օրաթերթ*

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ «ԱՆԱՏՈՒԻԱ, ՈՒՐԱՐՏՈՒ»Ն ՓՈԽԱՐԻՆԵԼՈՒ ԵԿԱԾ Է «ՀՆԱԳՈՅՆ ԹՈՒՐ-ՔԻԱ» ԱՆՈՒՆԸ

Արձագանգելով Եւրոպայի Հայկական Միութիւններու Ֆորումի (ԵՀՄՖ) իրեն ուղղուած բողոքներուն, Բրիտանական Թանգարանի (British Museum) ղեկավարութիւնը թիւ 54 սրահի «Հնագոյն Թուրքիա» անուանումը փոխարինած է «Անատոլիա, Ուրարտու» նոր անուանումով: ԵՀՄՖ-ն այս անուանումը համեմատաբար ընդունելի գտնելով հանդերձ, աւելի ճիշդ կը նկատէ «Հայկական Լեռնաշխարհ, Ուրարտու» անուանումը: ԵՀՄՖ-ն կը յայտնէ թէ պիտի շարունակէ բանակցութիւնները Բրիտանական Թանգարանի մասնագետներուն հետ՝ «Հնագոյն Հայաստան, Ուրարտու» անունով առանձին սրահ ստեղծելու, կա՛մ ալ վերոնշեալ սրահը «Հայկական Լեռնաշխարհ, Ուրարտու» վերանուանելու ուղղութեամբ:

ԵՀՄՖ-ի մամլոյ քարտուղարութիւնը կը յայտնէ որ Ֆորումի նախագահութիւնը եւ նախագահ Աշոտ Գրիգորեանն անձամբ շնորհակալութիւն յայտնած են Լոնտոնի Բրիտանական Թանգարանի տնօրինութեան՝ ԵՀՄՖ-ի նամակին պատասխանելու եւ բողոքին արձագանգելու կապակցութեամբ: Մամլոյ քարտուղարութիւնը կը տեղեկացնէ նաեւ թէ ԵՀՄՖ-ն իր գոհունակութիւնն ու շնորհակալութիւնը կը յայտնէ բոլոր այն անձերուն եւ կազմակերպութիւններուն, որոնք սրտցաւ վերաբերմունք ցուցաբերեցին ԵՀՄՖ-ի կողմէ սկսած զանգուածային այս պայքարին եւ մասնաւորաբար անոնց, որոնք անմիջական մասնակցութիւն ունեցան. խօսքը յատկա-

պես կը վերաբերի «Վերականգնելը պատմական ճշմարտութիւնը Լոնտոնի Բրիտանական Թանգարանին մէջ» անունով դիմատետրի խումբի անդամներուն եւ անոր կազմակերպիչ Գայիանէ Գեորգեանի սրտցաւ մասնակցութեան, ինչպէս նաեւ ստորագրահաւաքի բոլոր կազմակերպիչներուն եւ մասնակիցներուն:

Միաժամանակ ԵՀՄՖ-ի նախագահութիւնը իր տարակուսանքը կը յայտնէ պետական այն կազմակերպութիւններու պահուածքին շուրջ, որոնք պետութեան կողմէ կը վարձատրուին իրենց պարտականութիւնները կատարելու համար, սակայն այս հարցին առընչութեամբ անտարբերութիւն կը ցուցաբերեն:

Հաղորդագրութեան մէջ կ'ըսուի նաեւ. «Մենք տօնում ենք փոքրիկ յաղթանակ, եւ յայտարարում, որ համանման պայքար մղելու ենք բոլոր այն միջազգային կեղծարարների դէմ, որոնք գիտակցօրէն կամ անգիտակից թերացել են Հայոց Պատմութիւնը եւ Մշակոյթը ներկայացնելիս: Համոզուած ենք, որ եւ՛ մեզ հետ համագործակցող հասարակական կազմակերպութիւնները, եւ՛ մեր ֆէյսպուքեան գործընկերները զենքը վար չեն դնի, եւ առաւել ոգեւորութեամբ կը շարունակեն մեր համագործակցութիւնը յանուն մեր Ազգի անհաւատալի մեծ եւ ծաւալուն մշակոյթի ու պատմութեան պահպանմանը եւ քարոզչութեանը»:

«Օրեր», 17 Յուլիս, 2013
Արեւմտահայերէնի վերածեց՝
Շաքէ Մարգարեան

ԳԱՅԻՐԷ

«ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ՍԱՐԳՍԻՍԻ» DVD-ԻՆ ՑՈՒՑԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԵԼԻՈՊՈԼՍՈՅ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԷՆ ՆԵՐՍ

Ուրբաթ, 27 Սեպտեմբեր 2013-ին, կ.ե. 1:30-ին Հելիոպոլսոյ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԷՆ ներս ցուցադրուեցաւ եգիպտահայ հանրածանօթ երգիծանկարիչ Ալեքսանտր Սարգիսի մասին պատրաստուած վաւերագրական տեսանկիւրը՝ արաբերէնով եւ անգլերէն թարգմանութեամբ՝ ի ներկայութեան ակումբին անդամներուն ու համակիրներուն:

Սոյն DVD-ն պատրաստած է Պր. Մօօթազ Բաղդեպը 2012-ին, Նախաձեռնութեամբ Եգիպտոսի Մշակոյթի Նախարարութեան:

23 կարճ վայրկեաններու մէջ, հանդիսատեսին ներկայացուեցաւ տաղանդաշատ արուեստագետին կեանքը՝ իր ծննդավայր Արտանուշէն (1 Հոկտեմբեր 1898), մինչեւ իր վախճանը (1 Յունուար 1977) Եգիպտոսի մէջ, համաշխարհային վերիվայրումներու ընդմէջէն:

Մեծ վարպետին գործերէն ցուցադրուած ցայտուն նմոյշները ցոյց տուին Սարգիսի քաղաքագիտական հանճարն ու հեռատեսութիւնը: Ան իր վրձինի արագ ու սրամիտ հարուածներով, բազմաթիւ էջերու կարօտ մեկնա-

բանութիւններ ներկայացուցած է միջակ չափի պաստառով:

Իսկապէս որ այս տեսերիզը կարողացած է թափանցել Սարգիսի ներաշխարհէն ներս ու ներկայացուցած է զայն դիւրամատոյց ձեւով:

Պարոն Կարօ Ներեմեան, որ միշտ պատրաստ է Սարգիսին մասին խօսելու, ելոյթ ունեցաւ՝ ցուցադրելով արուեստագետէն մի քանի պաստառներ եւ յաւելեալ լուսաբանութիւններ տալով: Պետք է հոս յիշել որ այս ձեռնարկը կը զուգահեռի Ալեքսանտր Սարգիսի ծննդեան 115-ամեակին:

Շատ հետաքրքրական ներկայացումէն ետք, հանդիսատեսները ճաշակեցին ակումբին Տիկնանց Յանձնախումբին կողմէ պատրաստուած աղցաններու ու անուշեղէնի ազատ շքասեղանը:

Ապա ներկաները, ակումբին դալարագեղ մարգագետնին վրայ շարուած սեղաններուն շուրջ բոլորուած, հաճելի պահեր անցուցին:

Սօսի Ներեմեան-Յակոբեան

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՆՍ

ԱԼԵ-ՔՍԱՆՏՐ ՍԱՐՈՒԽԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 115-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ-ՎԱՃԱՌՔ

Արուեստասեր հոծ բազմութիւն մը հաւաքուած էր Պեշկեօթիւրեան Կեդրոն, ներկայ գտնուելու ԹՄՄիութեան Լոս Անճելըսի մասնաճիւղի կազմակերպած ձեռնարկին՝ նուիրուած մեծանուն երգիծանկարիչ Ալեքսանտր Սարուխանի յիշատակին եւ նկարչական բեղուն գործունեութեան: Ձեռնարկին հիմնական բաժինը Սարուխանի «ՏԵՄ ԽՕՍՔԵՐԴ» եւ «ՄԵՆՔ ՄԵՐ ԱԿՆՈՑՈՎ» գիրքերէն առնուած 52 երգիծանկարներու ցուցադրութիւնն էր:

Յայտագիրին ընթացք տուած մասնաճիւղի երկարամեայ ատենապետ Վաչէ Սեմերճեան պատշաճօրէն ներկայացուց ձեռնարկին շարժառիթը:

Երգիծանկարիչին անձին ու կեանքին մասին խօսեցաւ նախկին գահիրեաբնակ եւ Սարուխան ընտանիքին մտերիմ Մակի Վարձպետեանը: Ան ներկայացուց մեծ վարպետը որպէս մարդամօտ, սրամիտ եւ անկեղծ բարեկամ: Սարուխանի կենսագրութիւնը լսելով, ներկաները ծանօթացան անոր երիտասարդական տարիներուն կրած դժուարութիւններուն, նաեւ նկարչական յարաճուն յաջողութիւններուն՝ մանաւանդ արաբական «Ախպար Ալ Եոմ», «Փրոկրէ Էփիսսիէն», «Ռոզ Էլ Եուսէֆ» եւ այլ թերթերու մէջ արձանագրած նուաճումներուն: Վարձպետեան շեշտեց Սարուխանի ազգային-համայնքային գործունեութեան յաջողութիւնը եւ որպէս ռամկավար ազատական գործիչ անոր տարած աշխատանքները:

Ելոյթ ունեցաւ նաեւ ճարտարապետ Սարգիս Պալմանուկեան, որուն համար Սարուխան օրինակելի արուեստագետ եւ ամբողջական նկարիչ մըն է: Պատանեկան տարիներէն ի վեր ան հաւաքած է Սարուխանի հայկական մամուլին մէջ հրատարակուած հարիւրաւոր գործերը: Պալմանուկեան իր խօսքը թարմացուց Սարուխանի բոլոր ժամանակներու գործերէն՝ Էական նմոյշներու ցուցադրութեամբ, անոնց մասին կարելոր տեղեկութիւններ հաղորդելով ներկաներուն: «Հայկական Սինեմա»-էն մինչեւ «Cette Guerre», «Առաքելութիւն Մը Ի Ծալվար» (Ընկեր Փանջունի), «Մենք Մեր Ակնոցով», «Տե՛ս Խօսքերդ», «Մեծապատիւ Մուրացկաններ» եւ այլ գործերէն հաւաքուած ընտիր երգիծանկարներով: Համապարափակ իր ներկայացումով, Պալմանուկեան արդար տուրք տուաւ սփիւռքահայ աշխարհահռչակ երգիծանկարիչին ու գործիչին:

Գեղարուեստական կարճ յայտագիրը վերջ գտաւ ատենապետին փակման խօսքով՝ ներկաները հրաւիրելով վաճառքին:

Պատշաճ հիւրասիրութիւն մը կազմակերպուած էր, ինչպէս միշտ, եւ ներկաները մինչեւ ուշ գիշեր վայելեցին Սարուխանի առթած մշտական ժպիտը:

Արա Ահարոնեան

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԲԸՄ-Ը ՎԵՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿԵՑ ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ՍԱՐՈՒԽԱՆԻ ՀԱՏՈՐԸ

Գահիրեի ՀԲԸՄ-ը վերահրատարակեց 1998-ին լոյս տեսած Ալեքսանտր Սարուխանի մասին հատորը, որ կը ներկայացնէ մեծ երգիծանկարիչին կեանքն ու գործերը:

Արաբերէնով հրատարակուած եւ 144 էջէ բաղկացած այս գիրքը, կը պարփակէ մեծ արուեստագետին երգիծանկարներէն նմոյշներ, ինչպէս նաեւ տեղեկութիւններ կու տայ անոր կեանքին եւ տարած անխոնջ աշխատանքին մասին:

Սոյն հատորին վերահրատարակութիւնը ստանձնած եւ պատրաստած է արուեստա-

գետ Յրանդ Զէշիշեան, իսկ թուային (digital) տպագրութիւնը յանձն առած է «Նուպար» տպագրատունը:

Տրուած ըլլալով որ գիրքը վերջերս սպառած էր, վարչութիւնը գոհացում տալու համար եղած պահանջներուն, որոշեց վերահրատարակել գայն թուային տպագրութեամբ:

ՀԲԸՄ-ի կայքէջէն քաղեց՝
Անայիս Ճիգմեճեան

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԲԸՄ-Ի «ԾԻԱԾԱՆ» ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԱՐԸ Կ'ԱՅՑՑԵԼԷ ՔԻՏՁԱՆԻԱ

11 Յոկտեմբեր 2013-ին, Գահիրեի ՀԲԸՄ-ը իր մանկական «Ծիածան» երգչախումբի անդամներուն եւ անոնց ծնողներուն համար զբօսապտոյտ մը կազմակերպեց դէպի Քիտզանիա՝ Փառատօսի Ոստանը (Festival City), Նոր Գահիրեի մէջ:

Քիտզանիան՝ որ ազատութիւնը ջատագովող միջազգային դաստիարակչական զբօսավայր մըն է մանուկներուն համար, ծրագրուած է 4-էն 14 տարեկան փոքրերուն կրթիչ միջավայր մը ստեղծելու համար, թոյլ տալով անոնց որ զանազան դերեր կատարելով՝ կապեն իրենց մեծերուն զբաղումները, ըլլան անոնք բժիշկ, ոստիկան,

հաշուապահ, լրագրող կամ սեղանաւոր եւ այդ՝ մանրակերտ աւանի մը մէջ, որ ունի իր ուրոյն փողոցները, շէնքերը, խանութները, հիւանդանոցները, դրամատուները, ոստիկանատուները եւայլն:

Սոյն դաստիարակչական պտոյտին մասնակցած են մօտ 21 փոքրիկներ եւ 12 ծնողներ:

«Ծիածան» մանկական երգչախումբի նոր եղանակի փորձերը սկսան 24 Յոկտեմբերին:

ՀԲԸՄ-ի կայքէջէն քաղեց՝
Անայիս Ճիգմեճեան

ՀԱՐՄ-Ի ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ «ԽՕՍՆԱԿ»Ի ՀԱՐՑԱԶԻՐՈՅՑԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՊԱՐՈՆ ՆԵՐՍԷՍ ՆԵՐՍՈՅԵԱՆԻ ՀԵՏ

Բոլորիս ծանօթ է, որ ուղիղ երկու տարի է ի վեր Արաբական Աշխարհի եւ Միջին Արեւելքի կարգ մը երկիրներէն ներս ծայր առած քամին կը շարունակուի եւ այդ քամին յորձանուտը ստեղծած է աւեր ու քանդում շատ մը երկիրներու՝ մասնաւորաբար հայ ժողովուրդի գաւակներուն համար ապաստան եղած Սուրիոյ մէջ, ուր 98 տարիներէ ի վեր կը բնակին բազմահազար հայեր եւ ուր ունին կազմաւորուած գաղութ եւ բազմատասնեակ ազգային կառոյցներ:

Յաւալիօրէն, հրդեհը որ բռնկեցաւ Սուրիոյ՝ մասնաւորաբար հայաշատ Զալէպի մէջ, պատճառ հանդիսացաւ, որ քանդուին քաղաքի շատ մը պետական ու մասնաւոր կառոյցները, տնտեսական կեդրոններն ու աշխատանոցները, խանութներն ու բնակարանները: Ժողովուրդը, ներառեալ շատ մը հայորդիներ, մնաց անգործ, անտուն եւ անպատսպար:

Այս տիրող իրարանցումին մէջ, պատի՛ւ Զայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան, որ լաւագոյնս տեղեակ մնալէ ետք մեր ժողովուրդի բեկորներուն վիճակուած այս տխուր վիճակին, անմիջապէս իր հոգատար ձեռքը հասցուց հոն, օգտակար հանդիսանալու եւ խնամելու համար հայորդիները՝ անխտրականօրէն...:

Արդարեւ, այս ուղղութեամբ կատարուած աշխատանքներուն եւ ընդհանրապէս իրավիճակին ծանօթանալու համար, «ԽՕՍՆԱԿ»ի խմբագրութիւնը փափաքեցաւ հարցազրոյց մը ունենալ Սուրիոյ ՀԲԸՄ-ի Շրջանակային Յանձնաժողովի ատենապետ՝ Պարոն Ներսէս Ներսոյեանի հետ: Ստորեւ ընթերցողին ուշադրութեան կը յանձնենք այդ հարցազրոյցը՝ իր շահեկանութեան համար:

«ԽՕՍՆԱԿ»

Յարգելի Պարոն Ներսոյեան, կարելի՞ է արդեօք ամփոփ գիծերու մէջ իմանալ թէ այսօրուայ դրութեամբ ինչպիսի կացութիւն կը տիրէ Զալէպի մէջ:

Սուրիահայ գաղութը ընդհանրապէս եւ հալէպահայ գաղութը մասնաւորա-

պէս կը գտնուի նիւթա-հոգեբանական շատ ծանր կացութեան մէջ:

Երեկի շէն գաղութը այսօր դատապարտուած է հաշմանդամութեան:

Գաղութին կարելոր մէկ տոկոսը գաղթած է:

Ստիպողաբար լքուած են բազմաթիւ դպրոցական շէնքեր:

Անգործ մնացած են հարիւրաւոր հայ երիտասարդներ, որոնց գործատեղիները կա՛մ փլատակ դարձած են, կա՛մ կողոպտուած եւ կա՛մ ալ կը գտնուին վտանգաւոր գօտիներու մէջ:

Ժողովուրդը կ'ապրի անորոշութեան եւ սարսափի մէջ, ամփոփուած միայն քանի մը թաղամասերու մէջ, որոնց շուրջը անընդհատ կը լսուին արկերու եւ ռումբերու պայթիւններու ձայները, կապարներու սուլոցը...

Աղքատացած է մեր ժողովուրդը. շատեր իրենց գործատեղիներուն հետ կորսնցուցած են նաեւ իրենց տուները, հայ տղամարդիկ մեծ մասամբ անկարող դարձած են ապահովելու իրենց ընտանիքներուն օրապահիկը:

Անորոշ է ապագան:

Հայկական կառոյցները՝ եկեղեցի, դպրոց, ակումբ, կամ այլ, ի՞նչ պատկեր կը ներկայացնեն այսօր. արդեօք կա՞ն փլատակներ:

Սուրիոյ մէջ Հայ Առաքելական համայնքը ունի 20 եկեղեցի, որոնցմէ հինգը կը գտնուին Հալէպի մէջ:

-Հայ Կաթոլիկ համայնքը ունի 12 եկեղեցի, որոնցմէ հինգը կը գտնուին Հալէպի մէջ:

-Հայ Աւետարանական համայնքը ունի 10 եկեղեցի, որոնցմէ չորսը՝ Հալէպի մէջ:

Ռմբակոծութեան, հրթիռարձակումի եւ կրակոցներու հետեւանքով վնասներ կրեցին Զոմսի Ս. Մեսրոպ, Եագուպիէի Ս. Չուարթնոց, Ռաս Ուլ Այնի Ս.Յակոբ, Տէր Չօրի Ս. Նահատակաց եւ Մարկատի Ս. Յարութիւն Հայ Առաքելական եկեղեցիները:

Ամբողջութեամբ հրոյ ճարակ դարձաւ Հալէպի Հայ Առաքելական Ս. Գեորգ եկեղեցին:

Կը գործեն Հայ կաթոլիկ եւ Հայ Աւետարանական եկեղեցիները:

Իր դռները փակ կը պահէ Ս. Զառասնից Մանկանց Մայր եկեղեցին, որովհետեւ կը գտնուի անապահով վայրի մէջ, մասամբ կը գործէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին, միայն Ս. Աստուածածին եկեղեցին կարելիութիւնը ունի իր դռները բաց պահելու եկեղեցական բոլոր արարողութիւններուն եւ ծիսակատարութիւններուն համար:

Գալով դպրոցներուն, ըսեմ որ երկրորդական հայ վարժարանները կանուխէն սկսան իրենց դասընթացքները: ՀԲԸՄիութեան Լ.Ն.-Գ.Կ. Կեդրոնական վարժարանը 2012-2013 ուսումնական տարեշրջանը սկսաւ պետականօրէն նշուած ժամանակին, միայն մանկապարտեզի բաժնի դռները աւելի ուշ բացինք: Շեշտեմ՝ որքան ալ ծանր էր մեզի համար, որոշում առինք ոչ մէկ հայ աշակերտ նիւթական պատճառով դպրոցէն դուրս ձգել:

Հալէպի հայկական վարժարաններուն վիճակը ծանր է, աւելի քան մէկ երրորդով պակսած է աշակերտութեան թիւը, աշակերտութեան մեծ մասը անվճարունակ է: Կիլիկեան վարժարանի շէնքերը վնասուած են եւ դասընթացքները կը կատարուին Ն.Ս.Մ. Միութեան համեմատաբար նեղիկ շէնքին մէջ: Ազգային հինգ վարժարանները տեղաւորուած են «Կիւլպէնկեան» վարժարանի շէնքին մէջ, որովհետեւ միւս շէնքերը կը գտնուին վտանգալից շրջաններու մէջ, ուր ամիսներէ ի վեր կան նաեւ դիպուկահարներ, մինչեւ այս խառնակ իրադրութիւնը իր դռները վերջնականապէս փակած Մեսրոպեան վարժարանը ենթարկուած է նիւթական ծանր վնասներու...

Քանդուած է ՀԲԸՄ-ի Հ.Ե.Ընկերակցութեան մարզական համալիրը իր աւագանով, դաշտով ու ճաշարանով:

Ռմբակոծման պատճառով որոշակի

վնասներ կրեց նաեւ Կրթասիրաց ՉԷՄ-պերճեան վարժարանը:

Ռմբակոծումներու պատճառով ծանր վնասներու ենթարկուեցան Հալէպի Հայ Ծերանոցը, Ազգային Պատսպարանը, Վերժին Կիւլպէնկեան հիւանդանոց-մայրանոցը: Մեր պապիկներն ու մամիկները տեղափոխուած են «Վերժին Կիւլպէնկեան» հիւանդանոց, որ ցաւօք այնքան ալ ապահով վայրի մը մէջ չի գտնուիր: Պատսպարանի մանուկները տեղափոխուած են «Արամ Մանուկեան» կեդրոն:

Մնացեալ կառոյցներուն վնասները թեթեւ են՝ ապակի, դուռ, պատուհան (Զ.Ե.Ա. ճեմարան, ՀԱԸՄ-ի մարզաւան, Սիս բնակարանային համալիր եւայլն):

Բերիոյ Թեմի գրասենեակները տեղափոխուած են, հարկադրաբար փակ կը մնան Թ.Մ.Միութեան եւ Գերմանիկ Վասպուրական Մշակութային Միութեան կեդրոնները:

Ցարդ Հալէպահայութեան Շտապ Օգնութեան Գործադիր Մարմինն մօտ բնակարանային վնասներու հատուցում ստանալու համար արձանագրուած են 261 ընտանիքներ, գործատեղիի հատուցում ստանալու համար 70 անուններ: Այս թիւերը նուազագոյնն են, նկատի առնելով, որ բազմաթիւ տուժածներ տակաւին դիմում չեն կատարած: Նշենք նաեւ, որ բազմաթիւ գործատեղիներ ամբողջութեամբ քանդուած են, եւ շատ գործատեղիներու մասին իրենց տերերը անտեղեակ են, որովհետեւ չեն կրնար անոնց գտնուած վայրերը երթալ:

Հայկական գերեզմանոցներն ալ արդէն կը գտնուին վտանգաւոր գօտիի մէջ եւ մեր մեռելներն իսկ չենք կրնար մեր գերեզմանոցներուն մէջ թաղել....

Այս ամէնով հանդերձ պէտք է արձանագրել, որ մեր եկեղեցական եւ աշխարհիկ բոլոր կառոյցները կը գործեն, կը գործեն անվիատ, անձնուիրաբար

ծառայելով գաղութիս, ի խնդիր անոր գոյապահպանման այսօր, եւ յանուն անոր վաղուայ վերականգնումին:

Ե՞րբ եւ ինչպէ՞ս հայկական եկեղեցական եւ միութենական շրջանակներ սկսան միասնական աշխատանք տանիլ, սատար հանդիսանալու համար հալէպահայութեան: Ինչպէ՞ս կը գնահատեք ՀԱԸՄիութեան դերը կատարուած օժանդակութեանց մէջ:

ՀԱԸՄիութիւնը հարիւրամեայ փորձ ունի բարեգործութեան մէջ, անոր առաքելութիւնը եղած է բարեսիրութիւնն ու բարեգործութիւնը. մէկ դար անընդհատ մեր միութիւնը գործած է գիտակցելով իր առաքելութեան յոյժ կարեւորութեան, Սփիւռքի թէ հայրենիքի մէջ:

Մենք մեր գործունեութիւնը կը շարունակենք Սուրիոյ ներկայ դժուարին իրավիճակին մէջ: 6 Օգոստոս 2012-ին մենք կազմեցինք արտակարգ իրավիճակի մարմին մը, որն իր կարգին գործադիր մարմիններ ստեղծեց Ճեզիրէի, ծովափի, Հալէպի եւ Դամասկոսի մէջ:

2012-ի ամրան, երբ Սուրիոյ խառնակ վիճակը աւելի եւս սկսաւ սրիլ հայաշատ քաղաքներու մէջ, քով-քովի եկան հայ երեք յարանուանութիւնները, միութիւններն ու կազմակերպութիւնները եւ որոշեցին միասնաբար աշխատիլ, կարելիին չափ դիմագրաւելու գաղութիս սպառնացող բոլոր վտանգները: Այսպիսով, Հալէպի մէջ յառաջացաւ Շտապ Օգնութեան Կեդրոնական Մարմինը, որ իր գործադիր մարմինները կազմեց Սուրիոյ հայաշատ բոլոր քաղաքներուն մէջ:

ՀԱԸՄիութիւնը իր ուրոյն, վիթխարի աշխատանքներուն զուգահեռ, հանդիսացաւ այս մարմինն հիմնադիրներէն, Սուրիոյ հայաշատ բոլոր քաղաքներուն մէջ մեր Միութիւնը այս մարմինն մէջ վերցուցած է կարեւոր դեր եւ պատասխանատու պաշտօններ, անոր

աշխատանքներուն իր անվերապահ եւ գործօն մասնակցութիւնը բերելով նիւթապէս եւ բարոյապէս:

Շտապ Օգնութեան եւ վերականգնումի գործադիր մարմինները կարելորդ դեր կը կատարեն անհրաժեշտ բոլոր մարզերէն ներս, մասնաւորաբար սննդակարօտներուն, վիրաւորներուն, եւ տնանկներուն կամ իրենց տուններէն ապահով վայր տեղափոխուած մեր ժողովուրդի զաւակներուն օգնութեան հասնելու անկոտրում կամքով:

Գալիք ամիսներուն, ըստ կարելիութեան, Սուրիոյ Շտապ Օգնութեան Կեդրոնական Մարմինը օգտակար պիտի դառնայ Սուրիոյ մէջ գտնուող հայկական բոլոր վարժարաններուն, նկատի առնելով որ հայ աշակերտներու ծնողներուն 90 տոկոսը անկարող են իրենց զաւակներուն կրթաթոշակները վճարելու:

Նշեմ նաեւ, որ մեր Միութիւնը սերտօրէն կը համագործակցի գաղութիս մէջ գործող այլ բարեսիրական հաստատութիւններու՝ ՍՕԽ-ի, Ճինիշեան Յիշատակի Ձեռնարկի եւ Գարակեօգեան հիմնարկի հետ, նաեւ հայ կրօնական երեք յարանուանութիւններուն հետ, միշտ մեր բարեգործութիւնը աւելի ընդգրկուն դարձնելու մտահոգութեամբ:

Ընդհանրապէս ինչպիսի՞ օժանդակութիւններ ցուցաբերուեցան հալէպահայ ընտանիքներուն, ի՞նչ պայմաններու տակ:

ՀԲԸՄիութիւնը Հալէպի մէջ միա՛յն, պարբերաբար, արդէն հինգերորդ անգամ, պարեն եւ այլ անհրաժեշտ իրեր յատկացուց 2700 կարօտեալ հայ ընտանիքներու, որոնց կարգին Նոր Տարուայ սեմին բրդեայ վերմակներ, անուշեղէններ:

Նոյնպիսի օգնութիւն կը ցուցաբերեն նաեւ Միութեան մասնաճիւղերը Սուրիոյ հայաշատ բոլոր քաղաքներ:

րուն մէջ:

Նիւթապէս օգնութեան կը հասնինք տնանկներու, հիւանդներու եւ վիրաւորներու: Միութեան կեդրոնին մէջ երկու սենեակ պատրաստած ենք նախական բուժօգնութեան համար, մեր վարժարանի ինքնաշարժերէն մէկը վերածուած է շտապ օգնութեան մեքենայի, մեր դպրոցի մասնաշէնքերէն մին լիովին պատրաստ է անհրաժեշտութեան պարագային ընդունիլ տասնեակ հայ ընտանիքներ:

Առայժմ ամենաընդգրկուն օգնութիւնը պարենն է: Պարենի կողովները իրենց տերերուն կը հասնին ամենակազմակերպուած ձեւով: Կողովները ամենայն բժախնդրութեամբ կը պատրաստուին Հ.Ե.Ընկերակցութեան հրաշալի երիտասարդներուն կողմէ, որոնց անձնագոհ եւ անձնուէր աշխատանքը անգնահատելի է: Մեր միութեանականները կարօտեալները կը դիմաւորեն անկեղծ ժպիտով, շոքոյալ հիւրասիրելով: Մեր երիտասարդները պարենի կողովները կը տեղաւորեն մեր վարժարանին կողմէ տրամադրուած ինքնաշարժին մէջ եւ կը հասցնեն մինչեւ կարօտեալին կացարանը: Մեր Միութեան Հ.Ե.Ը.-ի տղաքն ու աղջիկները յոգնութիւն ինչ ըսել է չեն գիտեր: Անոնք կարեւորութիւն «չեն տար» նաեւ ռումբերու պայթիւններուն եւ կապարներու սուլոցներուն. ամէն գնով, որքան ալ դժուար յաղթահարելի ըլլան խոչընդոտները, պէտք է ճարուին եւ գնուին անհրաժեշտ պարենամթերքները եւ հասնին կարօտեալներու հասցէներուն:

Մօտ օրէն գործի կը դնենք նաեւ ճաշի ծրագիրը՝ շաբաթական դրութեամբ, ամիսը չորս անգամ, հարիր շատ աղքատ անձերու:

Միութեանս շէնքը ունի ջրհոր, զոր շուտով պիտի օժտենք գոիչ սարքերով, անհրաժեշտութեան պարագային ինքնաբաւ ըլլալու ըմպելի ջուրով, մա-

տակարարելու հաւանական ապաստանեալները: Տայ Աստուած որ այդ օրուան չհասնի մեր գաղութը:

Կարելորութեամբ կը նշեմ այն, որ մեր Միութիւնը կարելիութեան սահմանին մէջ օգնութեան ձեռք երկարեց նաեւ տեղացի տեղահանուած եւ դպրոցի մը մէջ տեղաւորուած 300 անձերու, արժանանալով անոնց շնորհակալական ջերմ խօսքերուն:

Նկատի ունենալով Հալէպի ընդարձակութիւնը եւ իոն ապրող հայ բնակիչներու բնակարաններուն հեռաւորութիւնը, ինչպիսի՞ միջոցներ որդեգրեցիք, որպէսզի նպաստներ բաժնէք հալէպահայութեան:

Օգոստոս 2012 թուականին երբ ՀԲԸ Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողովի հաւանութեամբ եւ անվերապահ քաջալերանքով կազմեցինք Արտակարգ Վիճակի Մարմինը, անմիջապէս կապ հաստատեցինք երեք յարանուանութեանց Առաջնորդներուն, ինչպէս նաեւ գաղութիս մէջ գործող հայկական բոլոր միութիւններուն, կազմակերպութիւններուն եւ հաստատութիւններուն հետ, խնդրելով մեզի տրամադրել իրենց շրջանակներու կարօտեալ ընտանիքներուն ցանկերը: Բոլորը սիրով ընդառնաւ մեր նախաձեռնութեան, հետեւաբար մեր բարեգործութեան դաշտը ընդգրկեց ամբողջ Հալէպը: Մենք կը նախատեսէինք պարէն յատկացնել 500 հայ ընտանիքի, սակայն կարօտեալ ընտանիքներու թիւը ուռճանալով հասաւ 2700-ի: Ահա թէ ինչու Միութեանս Արտակարգ Իրավիճակի Մարմինն գործնականօրէն օժանդակելու համար զօրաշարժի ենթարկուեցան Միութեանս բոլոր վարչութիւններն ու յանձնախումբերը, մեր երիտասարդները վերոյիշեալ մարմնին հետ աշխատեցան եւ կը շարունակեն աշխատիլ գիշեր-ցերեկ, որոշեալ ժամանակին հասնելու բոլորին, որով եւ պայմանաւորուած է մեր առաքելութեան յաջողութիւնը:

Ներկայ դրութեամբ Հալէպէն արտագաղթողներու թիւին մասին կարելի՞ է արդեօք յստակ գաղափար մը կազմել:

Հալէպէն արտագաղթողներուն վերաբերեալ որոշ գաղափար մը կարելի է կազմել հիմնուելով հալէպահայ վարժարաններու աշակերտութեան ներկայ ճշգրիտ թիւերուն վրայ: Ահաւասիկ տխուր եւ մտորումի տեղի տուող իրական պատկերը.

-Ազգային վարժարաններ՝ ԶԵԱ Ճեմարան, Չաւարեան, Սահակեան, Կիւպէնկեան, Հայկազեան, Նախապէս 3000, այժմ 1800:

-Միութենական վարժարաններ՝ Լ.Ն.-Գ.Կ., Կիլիկեան, Կրթասիրաց, Նախապէս 2050, այժմ 1650:

-Համայնքային վարժարաններ՝ Միսիթարեան, Բերեյ, Չուարթնոց, Նախապէս 950, այժմ 650...

Եթէ համեմատենք նախկինն ու ներկան, առանց մեծ ճիգ գործադրելու մենք մեզ կը գտնենք արտագաղթողներու եւ մնացողներու կրկնակի տխուր պատկերներուն առջեւ...

Մինչեւ օրս քանի՞ հայեր իրենց կեանքը կորսնցուցին եւ քանի՞ վիրաւորներ կան ներկայ դրութեամբ ու ինչպիսի՞ դարմանումներ կատարուեցան ու կը կատարուին տակաւին:

Ցաւով պետք է նշեմ որ մեր գաղութը շատ սուղ վճարեց եւ դեռ կը վճարէ, Սուրիական մեր հայրենիքին մէջ ստեղծուած այս ծանր կացութեան ընթացքին նիւթականին հետ ունենալով նաեւ մարդկային կորուստներ: Յայսօր մենք տուած են 49 անմեղ նահատակներ, ունեցած ենք 106 վիրաւորներ, որոնք արդէն ապաքինած են. ճամբորդութեան ընթացքին կամ քաղաքամերձ իրենց գործատեղիներու ճամբուն վրայ առեւանգուած են 70 հայորդիներ,

որոնց բացարձակ մեծամասնությունը վերադարձած է իր ընտանեկան օժախը, թեև փոխան մեծ փրկագիններով:

Ի՞նչ կ'ուզեք հաղորդել գաղթաշխարհի հայության:

Նախ կ'ուզեմ խօսքս ուղղել սուրիահայության: Սիրելիներ, հարազատներ, դիմանանք փորձություններուն, քաջ գիտակցինք որ իւրաքանչիւրս անքակտելի մասնիկն ենք մեր գաղութին եւ իւրաքանչիւրիս կեանքն ու կենցաղը կը յուզէ բոլորս: Ուստի հաւաքականօրէն, միասնաբար դիմագրաւենք բոլոր դժուարութիւնները, հաւատալով որ անպայման պիտի վերագտնենք մեր երբեմնի կենսունակութիւնը:

Իմ ջերմ եւ խորին շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ ՀԲԸՄիութեան Շրջանակային եւ Տեղական վարչութիւններու ընկերներուն, Արտակարգ Մարմինի իւրաքանչիւր անդամին, Տիկնանց վարչութեան, Առողջապահական յանձնախումբին, Հ.Ե.Ընկերակցութեան Հալէպի Գործադիր վարչութեան, Տիկնանցին եւ մեր երիտասարդներուն, որոնք Սուրիոյ միւս մասնաճիւղերու իրենց միութենական ընկերներուն հետ, անմնացորդ նուիրումով աշխատեցան եւ կ'աշխատին:

Սրտագին շնորհակալութիւն կը յայտնեմ աշխարհասփիւռ հայության, վստահ ըլլալով, որ ամէն հայ պիտի շարունակէ իր լուման ներդնել օգնելու սուրիահայության, այս կամ այն հաստատութեան միջոցով: Վստահեցէ՛ք, վստա՛հ եղէք, որ ձեր օգնութիւնները կը հասնին մեզի, ինչ խողովակով ալ դրկուին՝ Ամենայն Հայոց թէ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեանց, ՀԲԸՄ-ի թէ Հ.Օ.Մ.-ի, Հայ կաթողիկէներու թէ Հայ աւետարանականներու, Ճիւղիշեան Յիշատակի Ձեռնարկի թէ Հ. Գարակէօզեան հաստատութեան միջոցով, բոլորը կը ծառայեն նոյն նպատակին:

Յատուկ շնորհակալութեան եւ գնահատանքի խօսք ունիմ ուղղելիք ՀԲԸ Միութեան Նախագահ Մերթ Պերճ Սեդրակեանին, ինչպէս նաեւ մեր Միութեան Միջին Արեւելքի պատասխանատու Տիար Վազգէն Եագուպեանին, իրենց անվերապահ զօրակցութեան համար: Անոնք մշտական կապի մէջ են մեզի հետ: ՀԲԸՄիութեան Կեդրոնի եւ բոլոր անդամներուն նիւթական եւ բարոյական զօրակցութեան շնորհիւ մենք կրցանք եւ պիտի կարենանք շարունակել մեր մեծ Միութեան առաքելութիւնը՝ ծառայելու մեր ժողովուրդին եւ թեթեւցնելու անոր կարիքները:

Կ'ուզեմ նաեւ իմ սէրս, յարգանքս եւ գնահատանքս փոխանցել Սուրիոյ Շտապ Օգնութեան եւ Վերականգնումի Մարմինի ժողովական ընկերներուն եւ շրջաններու մէջ բոլոր գործադիր մարմիններու մէջ աշխատող նուիրեալներուն, որոնք գիշեր ցերեկ պատրաստ են օգնելու եւ պաշտպանելու մեր սիրելի հայ ժողովուրդը:

Դժուարին օրեր կ'անցընենք, առաւել դժուար օրեր կը սպասեն մեզ:

Մենք պիտի մնանք, պիտի դիմանանք եւ դիմագրաւենք բոլոր դժուարութիւնները, իսկ վաղը, երբ ցանկալի խաղաղութիւնը տիրէ սուրիական սիրելի հայրենիքին մէջ, պիտի լծուինք մեր գաղութի՝ Մայր Գաղութի վերականգնման աշխատանքներուն:

Կը հաւատանք որ այս ամէնը պիտի կատարենք միասնաբար, համայն հայության ուժերով, ի Սփիւռս եւ ի Հայաստան աշխարհի:

«ԽՕՍՆԱԿ»
Ապրիլ 2013

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՏՐԱԿԻ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ ԲԱՑԱՅԱՅՏՆԵԼՈՒ ՓՈՐՁ ԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱԿԱՅԱՆԻ ՄԸ ԿՈՂՄԷ

Բոլորս գիտենք որ ճատրակը արքաներու խաղ է:

Դարձեալ բոլորս գիտենք որ ճատրակը կը մարզէ եւ կը զարգացնէ ուղեղը:

Սակայն ինչո՞ւ հայերը գերազանց են ճատրակի մէջ, ո՞չ ոք կրնայ բացատրել:

Հայաստանի ճատրակի հաւաքականին եւ հայ ախոյեաններու պարբերական յաղթանակները միջազգային մրցաշարքերու ընթացքին, մշտապէս միջազգային հեղինակաւոր լրատուամիջոցներու հետաքրքրութիւնը յարուցած են: Անոնք կը փորձեն պարզել թէ ինչն է հայկական ճատրակի յաջողութեան գաղտնիքը:

Վերջերս արաբական հեռուստակայան մը իր հաղորդումներէն մէկը նուիրած էր հայկական ճատրակին:

«Հայաստան միակ երկիրն է աշխարհի տարածքին, ուր ճատրակի դասերը ընդգրկուած են պարտադիր կրթական ծրագրէն ներս, եւ այս նախաձեռնութիւնը լիովին հասած է իր

նպատակին: Ընդամենը երեք միլիոն բնակչութիւն ունեցող կովկասեան այս երկիրը ճատրակային գերտերութիւն մըն է: Հայաստանն աւելի քան 30 ախոյեաններ ունեցած է, Հայաստանի այր մարդոց հաւաքականը յաղթած է 2006, 2008 եւ 2012 թուականներու ճատրակի Համաշխարհային Ողիմպիականներու ժամանակ», - կը պատմէ հեռուստակայանը՝ շեշտադրելով Լեւոն Արոնեանի՝ ՖԻՏԵ-ի լաւագոյն երրեակին մէջ ընդգրկուած ըլլալու հանգամանքը:

Ինչպէս կը յիշենք, երկու տարի առաջ Հայաստանի դպրոցներէն ներս սկսաւ ճատրակի՝ որպէս դպրոցական նիւթ դասաւանդութիւնը: Հայաստանի կառավարութիւնն աւելի քան երեք միլիոն տուլար տրամադրած է երկրի բոլոր դպրոցներէն ներս ճատրակը որպէս պարտադիր դասաւանդման նիւթ ընդգրկելու ծրագրին եւ դպրոցները ճատրակի համապատասխան պիտոյքներով ապահովելու համար: Յատկացուած պիտոճէին զգալի մասը

ուղղուած է ճատրակի մարզիչներ վերապատրաստելու եւ նոր, լաւ ուսուցիչներ պատրաստելու համար:

ՀՀ Կրթութեան եւ Գիտութեան նախարար Արմէն Աշոտեան նշած է, որ յառաջիկայ տարիներուն աւելի շատ գումար պիտի յատկացուի այդ նպատակին համար: «Ծրագրի նպատակը ոչ միայն նոր ախոյեաններ պատրաստելն է, այլեւ լաւ հասարակութիւն մը դաստիարակելը եւ երիտասարդ սերունդին մօտ ստեղծագործական մտածողութիւն խթանելը: Ճատրակը բազմակողմանի կարողութիւններ կը զարգացնէ, ինչպէս՝ առաջնորդելու, որոշումներ կայացնելու, ռազմավարական ծրագրաւորման հմտութիւններ, տրամաբանական մտածողութիւն եւ պատասխանատուութեան զգացում»:

«Աշխարհի ապագան կախուած է այնպիսի ստեղծագործ առաջնորդներէ, որոնք կը կարողանան ճիշդ որոշումներ կայացնել եւ պատասխանատուութիւն կրել սխալ որոշումներու համար», - ըսած է Պարոն Աշոտեան:

Անցեալ տարուընէ հայրենի հոգեբաններու խումբ մը՝ Հայաստանի Ճատրակի Ֆետերասիոնի նախագահութեան անդամ, հոգեբան Ռուբէն Աղուզումցեանի գլխաւորութեամբ, կ'ուսումնասիրէ երիտասարդներու մտածողութեան վրայ ճատրակի ձգած ազդեցութիւնը: Ուսումնասիրութեան նախնական արդիւնքները ցոյց տուած են որ ճատրակին լաւ տիրապետող երեխաները որոշակի անձնական յատկանիշեր կը դրսեւորեն. ինչպէս՝ անհատականութիւն, ստեղծագործական մտածողութիւն, արագ արձագանգելու եւ համեմատական վերլուծական կարողութիւններ: Ռ. Աղուզումցեանը ընդգծած է որ ճատրակը կը բարելաւէ երեխաներու հաղորդակցութեան հմտութիւնները եւ կը զարգացնէ անոնց մտաւոր կարողու-

թիւնները:

Ճատրակը կրթական ծրագիրէն ներս ընդգրկելու հայաստանեան յաջող փորձը քաջալերած է նաեւ այլ երկիրներ. մասնաւորաբար Հունգարիան, որ կը պատրաստուի այս տարի ճատրակը ներգրաւելու տարրական դպրոցներու ազգային կրթական ծրագրին մէջ: Մոլտովիան, Ուքրանիան եւ Սպանիան նոյնպէս հետաքրքրութիւն ցուցաբերած են նմանատիպ ծրագիր իրականացնելու ուղղութեամբ: Իսկ Անգլիոյ, ԱՄՆ-ի, Չուիցերիոյ, Հնդկաստանի, Ռուսաստանի եւ Քուպայի դպրոցներէն ներս՝ հայաստանեան օրինակէն տպաւորուած, արդէն իսկ ճատրակի պահեր կը դասաւանդուին, սակայն այդ քայլը տակաւին համազգային օրէնսդրութեամբ չէ որդեգրուած:

Հեռուստակայանը անդրադարձած է նաեւ ճատրակի նկատմամբ հայերու ցուցաբերած մասնաւոր վերաբերմունքին եւ հայկական մշակոյթին մէջ այս խաղին ունեցած նշանակութեան. «Արեւոտ օրերուն Երեւանի զբօսայգիները լի են ճատրակ խաղացող մարդոցմով: ...Երեւանի Ճատրակի Տունը նոյնպէս կը վկայէ երկրէն ներս առկայ ճատրակային տենդին մասին, ուր ամէն օր տասնեակ ճատրակ խաղացողներ՝ երիտասարդներ եւ ծերեր, երկար ժամեր կ'անցընեն ճատրակի տախտակին առջեւ»:

«Հայերը միշտ ալ խնդիրներ լուծելու սովոր եղած են, քանզի մենք միշտ ալ խնդիրներ ունեցած ենք: Յաճախ ատիկա ոչ թէ լաւ կամ վատ ապրելու հարց եղած է, այլ՝ ըլլալ- չըլլալու: Իսկ ճատրակը խնդիրներ կը լուծէ խաղատախտակին վրայ: Հետեւաբար, պատահականութիւն չէ որ մեր երկիրն այսքան լաւ է ճատրակի մարզին մէջ», - նշած է Ռուբէն Աղուզումցեան:

Քաղեց՝ Շաքէ Մարգարեան

ՀԵԼԻՈՊՈԼՍՈՅ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ 2013-ի ՊԱՍ-ԲԷԹ ՊՈԼԻ ՄՐՑԱՇԱՐ-ԲԸ

«Եգիպտահայ Պասքեթ Պոլի Մրցաշարք»ը աւանդութիւն դարձած այն մարզական շարժումն է, որուն միջոցով տարին հինգ անգամ Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ մարզիկներն ու մարզասերները կը մրցին, կը հանդիպին ու սերտ կապեր կը հաստատեն իրարու հետ:

Այս մրցաշարքերը, որոնք սկիզբ առած են 1970-ական թուականներուն, ի բաց առեալ քանի մը անգամ պատահած ընդհատումներէ (կռիւներու պատճառով), յարատեւեցին մինչեւ 2011:

Եգիպտոսի մէջ տիրող անկայուն ու անապահով կացութեան պատճառով, քանի մը անգամ Աղեքսանդրիոյ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ եւ ՀՄԸՄ Կամքի մրցաշարքերը անկարելի եղան կազմակերպել: Նոյնիսկ Գահիրէի մրցաշարքերուն Աղեքսանդրիոյ խումբերը բացակայեցան:

Մրցաշարքեր, որոնք տարիներ շարունակ հեշտօրէն կը կազմակերպուէին ու յաջողութեամբ կ'աւարտէին, յանկարծ ուրիշ շատ մը կայուն երեւոյթներու նման, անվերադարձ անյայտանալու ու գաղութին յուշամատենին մէջ տեղ գրաւելու վտանգին ենթարկուեցան:

Աղեքսանդրիոյ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ Յուլիսին եւ ՀՄԸՄ Կամքի Օգոստոսին կայանալիք մրցաշարքերը ջնջուեցան՝ յուսախաբութեան մատնելով բոլորը: Երբ Հոկտեմբերի սկիզբը, Գահիրէի ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ տարեկան մրցաշարքին թուականէն հազիւ շաբաթ մը առաջ, Ս. Թերեզայի եւ Աղեքսանդրիոյ զոյգ խումբերուն բացակայութիւնը կը սպառնար մրցաշարքին կայացման, յանկարծ միտքս ինկաւ հանճարեղ գրագետ ու հասարակական գործիչ Գրիգոր Չօիրապի (1861-1915) խիստ տպաւորիչ պատմութեամբ՝ «Կոտրելէն Ետք», ուր տարիներ շարունակ հեղինակին սեղանին մէկ ծայրը լքուած յախճապակիէ սուրճի սկահակին կոտրելէն ետք միայն կարողացաւ ըմբռնել անոր արժեքաւոր ըլլալը:

Ակումբներու պարագային ալ, ձեռնարկներ, որոնք կանոնաւոր կերպով կը կազմակերպուին տարուէ տարի, կը դառնան ակնկալելի երեւոյթներ, որոնք յաճախ չեն գնահատուիր: Միայն անոնց անդարձ կորուստն է, որ կը մղէ որոշ մարդոց կառչիլ նոյնիսկ անոնց չնչին մէկ մասին:

Այս գաղափարէն մղուած, Գահիրէի ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ վարչութիւնը վճռակամ կերպով, ամէն դժուարութիւններ ու յուսախաբութիւններ անտեսելով, կազմակերպեց իր տարեկան պասքեթ պոլի մրցաշարքը, որ կը զուգահիւսէ Եգիպտոսի Չինեալ Ուժերու 6 Հոկտեմբերի յաղթանակի 40-ամեակին: Ի՞նչ փոյթ որ փոխան երեք օրուան, մրցումները միայն Շաբաթ, 5 Հոկտեմբերին տեղի ունեցան՝ ի ներկայութեան հիրընկալ խումբին եւ ՀՄԸՄ Արարատին:

Յայտագիրը ճոխացուցին ակումբին տարբեր տարիքի ու սեռի խումբերուն մրցումները: Երեկոյեան ժամը 5-ին տեղի ունեցաւ հետաքրքրական մրցում մը Գահիրէի ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ եւ Սեքքա Հատիտի 16 տարեկանէն վար աղջիկներուն խումբերուն միջեւ: Ակումբին աղջիկներուն խաղարկութիւնը զգալիօրէն բարելաւուած էր, անոնք կը խաղային արագ ու ինքնավստահ, մանաւանդ որ կրցած էին սկիզբէն իսկ առաւելութիւն արձանագրել: Մրցումը աւարտեցաւ ի նպաստ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻին՝ 38-16 արդիւնքով:

Վարձքը կատար խումբին պատասխանատու Տիկին Սեւան Տրդատեանին եւ մարզիչ Մակետին. իրենց յարատեւ աշխատանքին արդիւնքն էր այս յաղթանակը:

14 տարեկանէն վար տղաքը արդէն անհամբեր կը սպասէին դաշտ իջնելու ու մրցելու Նատի Էլ-Չուհուրի հետ: ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ պատանիները իսկապէս բարձրորակ ու ինքնավստահ խաղարկութիւն մը ցուցաբերեցին ու առաջին վայրկեաններէն իսկ գերազանց էին: Մրցումը աւարտեցաւ ի նպաստ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ տղոց՝ 58-26 ար-

դիւնըով:

Վարձքը կատար պատասխանատու Պր. Արմեն Պալթայեանին եւ մարզիչ Մակետին, իրենց համբերութեան ու տարած աշխատանքին համար:

Օրուան երրորդ մրցումը ՀԱՐԱՍ ՆՈՒՊԱՐԻ աղջիկներու Ա. խումբին եւ Ղապալի միջեւ էր: Խաղը սկսաւ բաւական լաւ եւ ի նպաստ ՀԱՐԱՍ ՆՈՒՊԱՐԻ աղջիկներուն, որոնք ճիշդ արձակումներով առաւելութիւն ապահովեցին մինչեւ երկրորդ քառորդախաղին կեսը, երբ յանկարծ լաւագոյն խաղացողներէն Սեւան Վարժապետեան սայթաքեցաւ ու արմուկին վրայ իյնալով՝ անկարող եղաւ խաղը շարունակել: Խումբը սաստիկ ճնշումի ենթարկուեցաւ, մանաւանդ որ երկու խաղացողներ կը բացակայէին այդ օրը: Մրցումը աւարտեցաւ ի նպաստ Ղապալի աղջիկներուն՝ 42-44 արդիւնքով:

Վարձքը կատար խումբին պատասխանատու Տիկին Սօսի Յակոբեանին, մարզիչ Ալաա Չահրանին եւ օգնական մարզիչ Մակետին, որոնց ճիգերուն շնորհիւ ՀԱՐԱՍ ՆՈՒՊԱՐԻ աղջիկներուն Ա. խումբը կը մասնակ-

ցի Գահիրէի եւ Կիզի շրջաններու ֆետերասիոնի մրցումներուն:

Նախքան վերջին մրցումին սկսիլը, ակումբին ատենապետ Պր. Ժիրայր Տեփոյեան բարի գալուստ մաղթեց բոլորին, որոնք եկած էին քաջալերելու ՀԱՐԱՍ ՆՈՒՊԱՐԻ մրցաշարը: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց Գերշ. Տ. Աշոտ Եպս. Մնացականեանին, որուն հովանաւորութեան տակ էր մրցաշարը ու Տէր եւ Տիկին Նուպար Սիմոնեանին՝ ատենապետ Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովին, որ օրուան նախագահն էր: Մասնաւոր գնահատանքի խօսք ունէր Տէր եւ Տիկին Վարդ Ալեքսանեանին, որոնք նուիրած էին բոլոր մետալները: Վերջացնելէ առաջ, Պր. Տեփոյեան շնորհակալութիւն յայտնեց ՀԱՐԱՍ Արարատի խումբին՝ իրենց մասնակցութեան համար:

Այս տարուան ՀԱՐԱՍ ՆՈՒՊԱՐ-ՀԱՐԱՍ Արարատ մրցումը բացառաբար խաղաղ ու հաշտ էր, քանի որ իւրաքանչիւր խումբ կը բաղկանար երկու վեթերան եւ երեք երիտասարդ մարզիկներէ: Մրցումը հետաքրքրական ըլլալէ աւելի, զուարճալի էր ու աւարտեցաւ 57-44 արդիւնքով՝ ի նպաստ ՀԱՐԱՍ ՆՈՒՊԱՐԻին:

Շնորհակալութիւն Գահիրէի ՀԱՐԱՍ ՆՈՒՊԱՐԻ վարչութեան, այս մրցաշարը կազմակերպելուն համար՝ հակառակ բազմազան դժուարութիւններու:

Մաղթենք որ Եգիպտոս շուտով վերագտնէ իր ապահով վիճակը եւ եգիպտահայ գաղութը այլեւս չզրկուի իր հռչակաւոր պասքէթ պոլի մրցաշարքերէն:

Սօսի Ներսէսեան-Յակոբեան

